

Kloosterkerk – 12 april 2020 – ochtendgebed in kleine kring

PASEN

Matteüs 28,1-15 – ds. Rienk Lanooy

Gebed van de Paasmorgen

Nu de vreugde van Pasen	opstaan
in alle toonaarden klinkt	en tot leven komen.
bidden wij,	Geef dat uw verlossende woord
trouwe God,	ook ons
dat die vrolijkheid hier	op deze morgen van verblijden
en waar we ook zijn	ontzet en verheugt
in ons gaat mee resoneren	zodat wij het goede nieuws vertellen
en dat we	en vertalen
ontheven aan de zwaartekracht	in ons eigen bestaan
van deze drukkende dagen	door Jezus Christus, onze Heer,
die ons aan de grond genageld houdt	Amen

Preek

'Wat voor dag is het eigenlijk?' vroeg iemand zich afgelopen week bij ons thuis hardop af. Nu de wereld klein geworden is en zich vooral afspeelt op de vierkante meters van je huis en als je geluk hebt van je tuin, lijken de dagen steeds meer op elkaar. Alles wat altijd structuur en kleur geeft aan de tijd, is immers teruggebracht tot die paar boodschappen of een frisse neus, ook al wordt die door sommigen tot Pinocchio-achtige lengte opgerekt. Het gaan naar je werk, je sport-, muziek- en gezelligheidsvereniging, naar je favoriete café, de Matteüs Passion, de strandtent en de kerk – het ligt stil. Het zijn dagen om de tel kwijt te raken. Koekoekseenzang, lijkt het. En wat er dan wél structuur geeft, maakt je niet per se vrolijk: de cijfers van de het RIVM om 14.00u 's middags en om 16.00u die van de bezetting van de IC's. 's Ochtends vertelt het nieuws hoe het in de VS toegaat en tussendoor komen de getallen uit Spanje, België, Duitsland en Italië. Alsof het de punten zijn van het Songfestival, maar dan zoveel killer en wranger. Statistieken over beddenbezetting, virusbesmetting en mortaliteitscijfers zetten de toon. En 's avonds in de talkshow zetten deskundigen en zelfbenoemde deskundigen alles nog even in het perspectief van hun eigen gelijk. En je denkt: zo ging het gisteren en zo zal het morgen ook gaan.

En hoe is het dan deze Paasweek? Het is Paasmorgen, zegt de kalender, maar voelt het ook zo? Lopen ook deze drie dagen van Pasen niet op een vreemde manier door elkaar?

Er is het Goede Vrijdaggevoel van de angst vanwege machten die het leven te niet doen. Ik zie om mij heen dat mensen zich afvragen, hardop, maar misschien nog veel vaker stilletjes in zichzelf: Is het nu mijn beurt, kom ik hier doorheen, en hoe? Er is het Goede Vrijdaggevoel van de broosheid, de zo dunne scheiding tussen wat leven betekent en wat dood. Hoe zal het gaan met mijn fragiele vader, mijn zieke partner? Er is het Goede Vrijdaggevoel van de verlatenheid, dat de eenzaamheid je bij je kladden grijpt en dat alles wat structuur en vervulling geeft, of gewoon afleiding, nu is weggefallen. En dat alles staat tegen de achtergrond van die ene man aan het kruis, broos, gebroken, verraden door zijn vrienden, verlaten door zijn God.

Er is het Stille Zaterdaggevoel, dat we eigenlijk al weken kennen. Je kijkt met weemoed terug op wat wat je altijd als vanzelfsprekend hebt beschouwd: de tafel met vrienden, de volle concertzaal, de bemoedigende aanraking. Er is het Stille Zaterdaggevoel van het heden: de lege wegen, met minder ongelukken (dat dan weer wel), de stille kerk op deze Paasmorgen. Er heerst een rust, die mooi is, maar ook leeg. Een richtingloze stilte. Er is een besef van niet goed meer

weten waar we staan: aan het einde van een tijdperk, aan het begin van een nieuw, of is dit slechts een rimpeling die we spoedig weer vergeten zijn? Er zijn veel experts, maar er is geen eenduidigheid, er zijn veel plannen, maar het ontbreekt ons nu aan maakbaarheid. En dat alles staat tegen de achtergrond van die ene mens die te grave is gedragen en is achtergelaten in een doodse stilte, het einde van een tijdperk of... Het is de harde realiteit van de richtingloosheid die weinig genade kent. Zij regeert ons, wij niet haar. En we weten niet waar ze op uit loopt. Stille Zaterdag leert ons dat we geduld moeten betrachten.

En is er ook het gevoel van de Paasmorgen, deze ochtend, als dat eeuwenoude verhaal van de vrees en de grote vreugde bij de vrouwen bij het graf klinkt? Heeft het zijn eigen kracht, kan het zichzelf waarmaken als contragewicht? Het straalt immers niet alleen maar positiviteit uit. Met nadruk staat er dat de vrouwen zowel ontzet als opgetogen zijn. Vanwaar die ontzetting?

Matteüs brengt het verhaal van de paasmorgen als een Godsverschijning. Dat is niet alleen maar mooi of vrolijk. Het is ook radicaal en onvoorzien. De loop der dingen neemt een wending. De bewakers van het graf vallen als dood neer en vrouwen zijn angstig. Waar gaat het heen als de Eeuwige zelf het woord neemt? Het begint in het Paasverhaal van Matteüs dus niet bij de ontmoeting met Jezus, maar het is eerst de Eeuwige die zichzelf laat kennen. Hij spreekt: de aarde beeft en een engel van de Heer, in stralend wit, daalt af uit de hemel, rolt de steen voor het graf weg en neemt er op plaats. Het zijn misschien vreemde beelden, maar ze willen zoveel zeggen als: het onverwachte vindt plaats, het niet maakbare breekt door, het ondenkbare presenteert zich, het onvoorstelbare maakt geschiedenis.

Wat is dat dan? Fijnzinnig en invoelend als Matteüs schrijven kan, vertelt hij dat de boodschapper eerst de gevoelens van de vrouwen weergeeft: *ik weet wel dat jullie, Jezus, de gekruisigde*, zoeken, zegt hij, maar *hij is niet hier, hij is opgestaan, zoals hij gezegd heeft*. Het klinkt niet als een verwijt. Dat ze het hadden kunnen weten. Hij heeft het immers meerdere keren gezegd. Maar als het onvoorstelbare plaatsvindt, heb je niets aan een vooraankondiging. Het blijft onvoorstelbaar. Het zou pas werkelijk vreemd zijn geweest als de vrouwen aan het begin van het paasverhaal hadden geroepen: '... kan iemand ons vertellen waar we de opgestane kunnen vinden?' Alsof de opstanding een een-tweetje is, een logisch gevolg, iets wat je op je vingers kunt natellen.

Nee, op Paasmorgen is het niet zo dat we een afspraak met Jezus hebben, omdat we eigenlijk al weten wat er staat te gebeuren. Er is ontzetting om wat zich aandient. Het gesloten graf gaat open, en dat graf is er eerder een teken van hoe opgesloten wij zijn in de logica van onze werkelijkheid dan dat de Eeuwige zelf bevrijd moet worden. Hij is het die zich aandient uit de hoge in de persoon van de boodschapper, die de steen wegrolt, die en de vrouwen toespreekt en hen daarmee opent voor het nieuwe dat zich baanbreekt.

En pas daarna ontmoeten ze de opgestane, of eerder andersom: het is niet zo dat zij hém, maar dat hij hén tegemoet komt en tot hen spreekt; en u begrijpt wel hoe dat in lijn is met de voorgaande Godsverschijning. En hij spreekt hen met ongeveer dezelfde woorden toe als de engel dat heeft gedaan: *Wees niet bang* en vertel mijn broeders dat ze naar Galilea gaan om mij te ontmoeten. Zo vader, zo zoon.

Zou dat niet het gevoel van de Paasmorgen kunnen zijn, dat dit verhaal in ons wil opwekken? Dat, met alle Goede Vrijdag- en Stille Zaterdaggevoelens die deze vreemde tijden zo bepalend zijn, we gaan zien dat we het niet alleen maar hoeven te doen met de kale feiten en de barre cijfers, met de stilte van het niet-weten. In iedere crisis komen de werkelijke oplossingen meestal niet als een trend die we aan zien komen, een curve die we kunnen voorspellen. Ze

komen onverwacht en ongedacht, als niets meer zeker is. Niet afdwingbaar. Het is – om het klassiek te zeggen – eerder een kwestie van genade, van wat je zomaar krijgt. Zoals het zaadje onder de grond. Het vraagt om licht en water, maar vooral om geduld, tot het opkomt, zomaar op een dag. Zoals de man uit Nazaret, die ten onder ging. Het was einde verhaal, maar er was ergens, iets, iemand, die tot zijn ontzetting ervaren heeft dat dat verhaal zich hernomen heeft, dat het verder gaat, dat de diepte van de crisis, welke dan ook, niet zo diep kan zijn, dat er ergens, iets, iemand, de gang van zake doorbreekt met een nieuw begin, een onverwachte wending, een kracht ten leven. Ja, en dan breekt ook de blijdschap door, als de doorbraak een feit is, als de werkelijkheid gekanteld is, als de Eeuwige gesproken heeft.

Als je dus niet weet welke dag het is, omdat ze zo op elkaar lijken, alsof over alle dagen de sluier van Goede Vrijdag en Stille Zaterdag ligt, durf het dan ook aan, om je te laten dragen door de onverwachte mogelijkheid van de Paasmorgen, de eerste dag. Dat is in de bijbel de dag dat de Eeuwige spreekt, vanaf den beginne, als hij in de duisternis zegt: Er zij licht – en dan is er licht. Dat je daar ontzet van bent, is zo vreemd niet. Maar laat het je ook blijdschap geven, een diepe vreugde om wat dat betekenen kan aan hoop en troost, aan vertrouwen en volharding. Zo kan het met alles wat er gaande is, toch een vrolijke paastijd wordt, *A Joyful Eastertide*, zoals het nu gaat klinken.

bronnen:

Ulrich Luz, *Das Evangelium nach Matthäus*, EKK I/4, Neukirchen-Vluyn: Neukirchener 2002

Gebed

Dat het Pasen zou worden vertelde de kalender al met kerstmis maar dat het zó Pasen zou worden hadden we niet gedacht en misschien zegt dat vooral iets over ons planners makers doeners als we zijn; maar nu is alles anders: we zijn stil gezet ons geduld wordt op de proef gesteld onze welvaart aangetast onze levensstijl bevraagd.	Wij bidden trouwe God dat we ernst maken met de ontzetting én met de vreugde (Mt 28,8) van de paasmorgen dat het ons goed doet open stelt voor U en voor elkaar en voor nieuwe wegen die we wellicht moeten gaan in onze omgang met elkaar dichtbij – anderhalve meter – maar ook verder weg waar oorlog honger en ziekte terug zijn van nooit weggeweest.	Wij bidden voor wie zich in deze dagen angstig voelt met de spanning in lijf en ziel voor wie zorgen heeft om een ander om zichzelf voor wie getroffen is door ziekte en rouw... voor wie niet weet hoe het verder moet en wanneer het verder gaat en wat verder dan is – dat het licht van de Paasmorgen hen – en als wij het zelf zijn – ons verlichten en verwarmen zal.
--	---	--

*NB! Wanneer u vaker inspiratie ontleent aan de preken en gebeden die klinken in de Kloosterkerk, stellen wij u voor om een gift over te maken op NL 29 INGB 0000 0585 71 ten name van Stichting Kloosterkerk.
U steunt ons werk ermee!*